

**Building a Europe
for and with children**

**Construire une Europe
pour et avec les enfants**

COUNCIL OF EUROPE

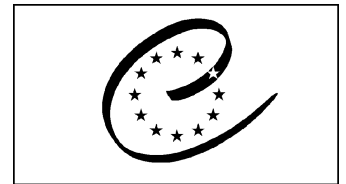
CONSEIL DE L'EUROPE

**Recommendation Rec(2006)19
of the Committee of Ministers to member states
on policy to support positive parenting**

**Recommandation Rec(2006)19
du Comité des Ministres aux Etats membres
relative aux politiques visant à soutenir une parentalité positive**

**SLOVAK LANGUAGE VERSION
Odporúčanie Rec (2006)19
Výboru ministrov členským štátom
o politike na podporu pozitívneho rodičovstva**

***Non-official translation
Traduction non-officielle***

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE

Committee of Ministers
Comité des Ministres

RADA EURÓPY
VÝBOR MINISTROV

Odporúčanie Rec (2006)19
Výboru ministrov členským štátom
o politike na podporu pozitívneho rodičovstva

(Prijaté Výborom ministrov dňa 13. decembra 2006 na 983. zasadnutí zástupcov ministrov')

Výbor ministrov, podľa článku 15.b Štatútu Rady Európy,

Vzhľadom k tomu, že cieľom Rady Európy je dosiahnuť väčšiu jednotu medzi jej členskými štátmi, okrem iného podporou prijímania spoločných pravidiel;

S odkazom na prácu Rady Európy v problematike detí a rodiny a znovu potvrdzujúc vo všeobecnosti tieto právne dokumenty:

- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ETS č. 5), ktorý chráni práva všetkých, vrátane detí;
- Európska sociálna charta (ETS č. 35) a revidovaná Európska sociálna charta (ETS č. 163) uvádzajú, že „rodina ako základná jednotka spoločnosti má právo na primeranú sociálnu, právnu a hospodársku ochranu zabezpečujúcu jej plný rozvoj“(článok 16);
- Európsky dohovor o výkone práv detí (ETS č. 160);
- Dohovor o kontaktoch týkajúcich sa detí (ETS č. 192);
- Odporúčanie Výboru ministrov členským štátom: č. R (84) 4 o rodičovskej zodpovednosti, č. R (85) 4 o násilí v rodine, č. R (87) 6 o pestúnskych rodinách; č. R (94) 14 o koherentnej a integrovanej rodinnej politike, č. R (96) 5 o zosúladení pracovného a rodinného života; č. R (97) 4 o zabezpečení a podpore zdravia rodín s jedným rodičom, č. R (98) 8 o účasti detí na rodinnom a spoločenskom živote; Rec (2005) 5 o právach detí žijúcich v inštitúciách a Rec (2006) 5 o akčnom pláne Rady Európy na podporu práv a plného zapojenia osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti: zlepšenie kvality života osôb so zdravotným postihnutím v Európe 2006-2015;

S ohľadom na Revidovanú sociálnu stratégiu sociálnej súdržnosti, pre ktorú sú rodiny miestom, kde sa sociálna súdržnosť prvý krát zažíva a osvojuje, a že stratégia sociálnej súdržnosti, pri plnom rešpektovaní autonómie súkromnej sféry a občianskej spoločnosti, sa musí usilovať byť podporou rodín;

Pripomínajúc odporúčania Parlamentného zhromaždenia 751 (1975) o postavení a zodpovednosti rodičov v modernej rodine a ich podpore zo strany spoločnosti, 1074 (1988) o rodinnej politike, 1121 (1990) o právach detí, 1443 (2000) o medzinárodnom osvojení: rešpektovanie práv detí; 1501 (2001)

o povinnostiach rodičov a učiteľov vo vzdelávaní detí, 1551 (2002) o budovaní spoločnosti 21. storočia s deťmi a pre deti: následná činnosť k Európskej stratégii pre deti (Odporúčanie 1286 (1996)), 1639 (2003) o rodinnej mediácii a rodovej rovnosti, 1666 (2004) o celoeurópskom zákaze telesného trestania detí, 1698 (2005) o právach detí v ústavoch: následná činnosť po Odporúčaní č. 1601 (2003) Parlamentného zhromaždenia;

Zdôrazňuje význam Dohovoru OSN o právach dieťaťa, ktorého zmluvnými stranami sú všetky členské štáty Rady Európy, a základné princípy, ktoré by mali byť vždy základom výchovy detí;

Pripomínajúc Tretí summit hláv štátov a vlád (Varšava, Poľsko, máj 2005) a tam prijatý záväzok plne dodržiavať Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa, účinne presadzovať práva dieťaťa a podniknúť konkrétne opatrenia na odstránenie všetkých foriem násilia na deťoch, a nasledujúci program „Budujeme Európu pre deti a s deťmi“, oficiálne spustený v Monaku, v dňoch 4. a 5. apríla 2006;

S odkazom na záverečné komuniké a politickú deklaráciu európskych ministrov zodpovedných za záležitosti rodiny, ktoré prijali na svojom 28. zasadnutí (Lisabon, Portugalsko, 16.-17. máj 2006), a to najmä:

- uznanie, že rodičovstvo, hoci je spojené rodinnou intimitou, by sa malo považovať za oblasť verejnej politiky a na podporu rodičovstva a vytvorenie potrebných podmienok pre pozitívne rodičovstvo by sa mali prijať všetky potrebné opatrenia;
- potvrdenie ich odhodlania podporovať a presadzovať spoločnú európsku stratégiu v oblasti záležitostí rodiny a práv dieťaťa v rámci Rady Európy;

Uznávajúc dieťa ako osobu s právami, vrátane práva na ochranu a participáciu, práva vyjadriť svoj názor, byť vypočuté a brané vážne;

Pripomínajúc, že verejné orgány majú všeobecne pri podpore rodín a zvlášť v podpore rodičov zásadnú úlohu, ktorá je vyjadrená pomocou troch základných prvkov rodinnej politiky: dávok z verejných prostriedkov a daňových úľav, opatrení na vyváženie pracovného a rodinného života, opatrení v záujme starostlivosti o deti a ďalšie služby;

Vzhľadom k tomu, že rodina je základnou jednotkou spoločnosti, a že rodičovstvo zohráva zásadnú úlohu v spoločnosti a pre jej budúcnosť;

S vedomím, že dnešné rodiny čelia mnohým zmenám a výzvam, ktoré vyžadujú, aby sa rodičovstvo dávalo do popredia a lepšie podporovalo, pretože sa domnieva, že táto podpora má zásadný význam pre deti, rodičov a spoločnosť ako celok;

Uznávajúc, že všetky úrovne spoločnosti majú úlohu v podpore detí, rodičov a rodín;

Vzhľadom k tomu, že orgány verejnej správy v spojení s hospodárskymi a sociálnymi odvetviami a občianskou spoločnosťou môžu, pri prijímaní opatrení na podporu rodičovstva, pomôcť v úsilí o zdravšiu a lepšiu budúcnosť pre spoločnosť, ako aj zlepšovanie kvality rodinného života;

Uznávajúc potrebu prierezového a koordinovaného prístupu;

V snahe o podporu pozitívneho rodičovstva ako základnej súčasti pomoci poskytovanej rodičovstvu a ako prostriedku na zabezpečenie dodržiavania a uplatňovanie práv dieťaťa,

Odporúča, aby vlády členských štátov:

- potvrdili základnú povahu rodiny a rodičovskej roly a vytvorili potrebné podmienky pre pozitívne rodičovstvo v najlepšom záujme dieťaťa;
- prijali všetky primerané legislatívne, administratívne, finančné aj iné opatrenia, pridržiavajúc sa zásad vytýčených v prílohe k tomuto odporúčaníu.

Príloha k Odporúčaníu Rec (2006)19

1. Definície

Na účely tohto odporúčania majú použité výrazy tento význam:

„Rodičia“ sú osoby s rodičovskou autoritou a zodpovednosťou;

„Rodičovstvo“ označuje všetky roly, ktoré patria rodičom v starostlivosti o deti a ich výchove. Rodičovstvo je zamerané na interakcie rodičia – deti, a zahŕňa práva a povinnosti pre rozvoj a seberealizáciu dieťaťa;

„Pozitívne rodičovstvo“ označuje také správanie rodičov, ktoré sleduje najlepšie záujmy dieťaťa, je výchovné, zmocňujúce, nenásilné a poskytuje uznanie a vedenie, ktoré zahŕňa stanovenie hraníc umožňujúce dieťaťu plný rozvoj.

2. Základné princípy politiky a opatrení

Politiky a opatrenia v oblasti podpory rodičovstva by mali:

- i. sledovať prístup založený na právach: toto znamená správať sa k deťom a rodičom ako k držiteľom práv a povinností;
- ii. zakladať sa na dobrovoľnej voľbe dotknutých osôb, okrem prípadov, keď orgány verejnej moci musia zasiahnuť na ochranu dieťaťa;
- iii. uznávať, že rodičia majú prvotnú zodpovednosť za svoje dieťa, a to za najlepší záujem dieťaťa;
- iv. považovať rodičov a deti za partnerov, primerane sa podieľajúcich na stanovení a vykonávaní opatrení, ktoré na nich vzťahujú;
- v. zakladať sa na rovnakom zapojení rodičov a rešpektovaní ich dopĺňovania sa;
- vi. zaručovať rovnaké príležitosti pre deti bez ohľadu na ich pohlavie, stav, schopnosti alebo rodinnú situáciu;
- vii. zohľadňovať dôležitosť dostatočnej životnej úrovne k zapojeniu do pozitívneho rodičovstva;
- viii. zakladať sa na jasne formulovanej koncepcii pozitívneho rodičovstva;
- ix. obracať sa na rodičov a kľúčových činiteľov, ktorí majú starostlivosť o dieťa, zdravotné a vzdelávacie a sociálne povinnosti voči dieťaťu, a ktorí by mali tiež rešpektovať princípy pozitívneho rodičovstva;

- x. uznávať rôzne typy rodičovstva a rodičovskej situácie prostredníctvom prijatia pluralistického prístupu;
- xi. pristupovať pozitívne k potenciálu rodičov, a to najmä s dôrazom na motiváciu;
- xii. byť dlhodobé, s cieľom zaručiť stabilitu a kontinuitu politiky;
- xiii. zabezpečiť, že počet spoločných zásadných pravidiel na národnej alebo spolkovej úrovni sa obmedzí na minimum, aby sa presadzovali rovnaké normy na miestnej úrovni a existovala miestna sieť služieb poskytujúcich podporné opatrenia rodičom;
- xiv. zabezpečiť spoluprácu medzi ministerstvami, podporu a koordináciu ministerstiev, zložiek a inštitúcií v tejto oblasti s cieľom realizovať politiku, ktorá je koherentná a komplexná;
- xv. byť koordinované na medzinárodnej úrovni, prostredníctvom uľahčenia výmeny poznatkov, skúseností a osvedčených postupov pri uplatňovaní usmernení o pozitívnom rodičovstve.

3. Ciele

Vlády by mali organizovať svoje politiky a programy k pozitívnemu rodičovstvu s ohľadom na dosiahnutie týchto troch typov cieľov:

- i. vytváranie podmienok pre pozitívne rodičovstvo tým, že zabezpečia, že všetci ľudia, ktorí vychovávajú deti majú prístup k primeraným a rozmanitým zdrojom (materiálnym, psychologickým, sociálnym a kultúrnym), a že vo verejnosti prevažujú všeobecne sociálne postoje a vzorce, ktoré sú vnímateľné k potrebám rodín s deťmi a tiež k potrebám rodičov;
- ii. odstránenie prekážok pozitívneho rodičovstva, bez ohľadu na ich pôvod. Osobitne politika zamestnanosti by mala umožniť lepšie zosúladenie rodinného a pracovného života;
- iii. podpora pozitívneho rodičovstva vytváraním povedomia o ňom a prijímaním všetkých potrebných opatrení, aby sa stalo realitou. S cieľom zaviesť účinnú politiku na podporu rodičovstva, verejné orgány by mali podporovať iniciatívy, ktoré vedú ľudí k tomu, aby si uvedomovali hodnotu a dôležitosť pozitívneho rodičovstva. Vlády by mali prijať aktívny prístup k podpore povedomia o otázkach rodičovstva a normalizácii účasti v programoch rodičovstva. Informácie by mali predstaviť rôzne koncepty rodičovstva, aby sa vyhlo stigmatizácii rozdielov.

Cieľom politiky a opatrení by mal byť harmonický rozvoj (vo všetkých jeho dimenziách) a primerané zaobchádzanie s deťmi, s náležitým ohľadom na ich základné práva a dôstojnosť. Prednostne by sa mali prijať opatrenia zamerané na odstránenie zneužívania a zanedbávania detí a telesného alebo psychického násillia (vrátane ponižovania, ponižujúceho zaobchádzania a telesného trestania).

Potrebné je tiež zaviesť a ďalej rozvíjať vhodnú politiku, ktorá povedie k zmene v spoločenských postojoch a životných vzoroch, aby sa vyšlo lepšie v ústrety potrebám detí, rodičom a rodinám a najmä podporovalo pracovné prostredie a služby priateľské rodine.

4. Začlenenie práva detí do verejnej politiky

Verejná politika na podporu rodičovstva by mala zahŕňať záležitosti vo vzťahu k deťom, uznávať potreby a záujmy všetkých detí a venovať pozornosť ich meniacim sa potrebám v závislosti od ich veku, schopností a úrovne zrelosti. Na tento účel by mali princípy zakotvené v Dohovore OSN o právach dieťaťa dodržiavať všetci, bez ohľadu na kontext, a to najmä usmerňovať činnosti všetkých subjektov pôsobiacich v oblasti verejného i súkromného sektora, najmä s ohľadom na tieto práva a všeobecné zásady:

- i. právo na zaobchádzanie bez diskriminácie;
- II. najlepší záujem dieťaťa by mal byť prvoradým hľadiskom;
- iii. právo dieťaťa na život a rozvoj;
- iv. právo dieťaťa na účasť, vyjadriť svoje názory, byť vypočuté a brané vážne, získavať informácie a vstupovať do združení a ďalších organizácií;
- v. právo na ochranu a starostlivosť.

Pre tento účel je dôležité, aby dieťa vyrastalo v priaznivom rodinnom prostredí a pozitívnej atmosfére.

5. Zohľadnenie zodpovednosti, práv a povinností rodičov

V najlepšom záujme dieťaťa musia byť práva rodičov, ako nárok na primeranú podporu zo strany orgánov verejnej správy pri plnení ich rodičovských funkcií, takisto na poprednom mieste. Výkon rovnakej a spoločnej zodpovednosti rodičov za svoje deti významne prispieva k harmonickému rozvoju osobnosti dieťaťa.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať dôležitej úlohe otcov v starostlivosti a výchove detí, najmä s prihliadnutím na zásadu rodovej rovnosti, vplyv zosúladenia pracovného a rodinného života na rodiny a na rozpad rodiny, ktoré často vyústia do oddeleného života otcov od ich detí.

6. Základné súčasti politiky a opatrení

Politika na presadzovanie a podporu pozitívneho rodičovstva bude fungovať najlepšie, ak sa zakladá na konzultáciách a dialógu s rodičmi a ich dobrovoľnom zapojení a účasti, za účelom dosiahnutia skutočného partnerstva. Okrem základných prvkov v bode 4 a 5 tohto odporúčania, medzi jej kľúčové súčasti patrí:

6.1. Podpora rodičov

- i. vedľa opatrení navrhnutých orgánmi verejnej moci na poskytovanie a zlepšenie podpory pre rodičov, mala by sa uznávať a podporovať pomoc od iných agentúr (ako sú obce, sociálne zabezpečenie a združenia);
- II. politika by mala byť zameraná na podporu rodičovstva na týchto troch úrovniach:
  - neformálnej: vytvorenie a posilnenie existujúcich sociálnych väzieb a podporu nových väzieb medzi rodičmi a ich rodinami, susedmi a priateľmi;
  - poloformálnej: posilnenie združení rodičov a detí a mimovládnych organizácií a aktivovanie rôznych svojpomocných a iných komunitných skupín a služieb;
  - formálnej: uľahčenie prístupu k verejným službám.

6.2. Podpora vzdelávania v oblasti práv dieťaťa a pozitívneho rodičovstva

- i. rodičia by mali byť podporovaní, aby si boli stále viac vedomí povahy ich úloh (a ako sa menia), práv dieťaťa, zodpovedností a povinností, ktoré vyplývajú z nich a z ich vlastných práv;
- II. vlády by mali tiež zabezpečiť komplexné usmernenia a špecifické programy, aby rodičom pomohli v náročných životných situáciách, riešení konfliktov, zvládnutí hnevu prostredníctvom nenásilných prístupov a mediačnými technikami;

- iii. pokiaľ ide o rôzne formy zlého zaobchádzania s deťmi, mali by byť podporované preventívne programy a rodičia informovaní o tomto závažnom probléme a jeho vplyvu na vývoj dieťaťa;
- iv. deťom by sa malo tiež poskytnúť vzdelávanie o ich právach a povinnostiach, aby mali povedomie o pojme pozitívneho rodičovstva a čo to pre nich znamená.

6.3. Zosúladenie rodinného a pracovného života

- i. verejné orgány by mali vytvoriť potrebné podmienky – a zamestnávateľia by mali byť v tom podporovaní – zaviesť lepšie zosúladenie rodinného a pracovného života prostredníctvom právnych predpisov a iných ustanovení (napr. pružný pracovný čas, úprava pracovných a školských hodín, dovolenkovej politiky, rôzne druhy dobrých kvalitných služieb starostlivosti o deti, ustanovenia o starostlivosti o deti so zdravotným postihnutím, ako aj choré deti, atď.);
- II. Sociálni partneri by mali byť podporovaní, aby vyjednávali a rozvíjali politiky šité na mieru, prispôbosené špecifickým potrebám každej spoločnosti a jej zamestnancov;
- iii. osvedčené postupy zamestnávateľom ozrejmujú, že komplexná politika vyvážená medzi pracovným a rodinným životom vytvára v podniku win-win situáciu.

6.4. Politika na miestnej úrovni

Opatrenia prijímané na miestnej úrovni sú osobitne dôležité tým, že sú lepšie prispôbosené potrebám a charakteristikám dotknutého obyvateľstva. Spolupráca a koordinácia na národnej a spolkovéj alebo miestnej úrovni a medzi týmito úrovňami je nutná, aby sa rodinám ponúkli lepšie služby a optimalizovali a čo najlepšie využili dostupné zdroje. Administratívne postupy by mali umožniť primeranú úroveň pružnosti v poskytovaní služieb, pri zabezpečení rovnakého zaobchádzania so všetkými rodinami.

7. Zacielenie politiky a opatrenia

Osobitná pozornosť by sa mala venovať ťažkým sociálnym a hospodárskym situáciám a krízam v rodinách, ktoré vyžadujú väčšiu špecifickú podporu.

Potrebné je tiež doplniť všeobecné politiky cielenejším prístupom. Rodičovstvo v určitých situáciách a v určitom období životného cyklu je svojou povahou ťažšie. Napriek rozdielom od krajiny ku krajine, pozornosť by sa mala venovať predovšetkým potrebám týchto skupín:

- i. rodičom, ktorí sú nimi po prvý krát;
- II. dospelým rodičom;
- iii. rodinám so špeciálnymi potrebami;
- iv. rodinám v ťažkých sociálno-ekonomických podmienkach.

V prípade rodičov žijúcich oddelene, by sa politika podpory mala zamerať najmä na udržanie väzieb medzi deťmi a oboma rodičmi, ak to nie je v rozpore so záujmami dieťaťa. Prístup k odbornému poradenstvu by sa mal poskytovať a pozornosť by sa mala venovať prípadom, keď sú rodičia z rôznych kultúrnych prostredí alebo majú rôznu štátnu príslušnosť.

Verejné orgány by mali stimulovať a uľahčiť vytváranie sietí združení vzájomnej pomoci medzi rodinami a dať k dispozícii priestory, kde by sa rodičia mohli schádzať a diskutovať – v prípade

potreby s odborníkmi – o otázkach týkajúcich sa rodičovstva, a poskytnúť rodičom primerané podporné služby, ako sú bezplatné linky pomoci a poradenstvo.

8. Rodičovstvo v situáciách sociálneho vylúčenia

Rodičovstvo v situáciách sociálneho vylúčenia alebo ohrozenia sociálnym vylúčením môže byť obzvlášť ťažké, a osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebám detí a rodín v tejto situácii, najmä so zreteľom na toto:

i. poskytovanie dlhodobej podpory, primerane tak, aby im pomohla dosahovať tie isté úspechy ako ostatné deti a rodiny, táto podpora by ich mala kontaktovať aj doma alebo v miestach, kde sa často zdržiavajú a zohľadniť možné obavy rodičov v situácii sociálneho vylúčenia zo sociálnych služieb, najmä z odobratia detí;

ii. disponovanie dostatočnými prostriedkami na podporu rodičov, ktoré im umožnia získať potrebnú spôsobilosť na plnenie povinností voči svojim deťom;

iii. zaručenie prístupu k sociálnym právam (vrátane práva na primeraný príjem, zdravie, vzdelávanie, bývanie a zamestnanie) a tú istú kvalitu cielených služieb, aké používajú ostatné rodiny;

iv. zabezpečenie, aby sa rodiny a deti, ktoré trpia vylúčením, chápali v ich sociálnom kontexte (vrátane širšej rodiny, komunity a ich siete vzťahov) a používali tú istú kvalitu služieb, vrátane miestnych, ako majú ostatné rodiny, v súlade s ich potrebami;

v. budovanie vzťahov dôvery s rodinami a zmocnenie rodičov, aby znovu získali kontrolu nad vlastným životom;

vi. organizovanie školení pre odborníkov i rodičov spoločne, s cieľom dosiahnuť lepšie vzájomné poznanie a porozumenie, vytvoriť spoločný projekt v najlepšom záujme dieťaťa a umožniť odborníkom sa dozvedieť o tom, čo tieto rodiny zažívajú a lepšie spoznať ich rodinný projekt, s cieľom zamerať na to svoju prácu;

vii. zaistenie osobnej a kolektívnej podpory pre odborníkov s cieľom zvýšiť úroveň ich kompetencie v práci s ľuďmi vo veľmi ťažkých situáciách a podniknúť kroky potrebné pre vytvorenie nových prístupov;

viii. prijímanie ad hoc opatrení, aby sa zabránilo riziku marginalizácie rodín migrantov;

ix. vyhnutie sa opatreniam a správnej praxi, ktorá stigmatizuje deti a rodičov tým, že sa s nimi rozdielne zaobchádza, pretože sú chudobnejšie ako iné;

x. zavedenie opatrení, ktoré predchádzajú nedokončeniu školy ako účinného prostriedku na boj proti problémom v rodine.

9. Kvalitatívne usmernenia pre odborníkov

K tomu, aby sa uvedené práva a zásady uplatnili, musia sa nastaviť indikátory a normy. Odborníkom a praktikom (vrátane tých, ktorí nepracujú priamo s deťmi, ale ktorých práca by mohla mať vplyv na ich práva) by mali byť k dispozícii usmernenia o zameraní ich služieb – ako sú usmernenia Rady Európy o pozitívnom rodičovstve –, ktoré kladú osobitný dôraz na:

i. zásadu rovnosti a dostupnosti, ktorá by mala byť základom všetkých prijatých opatrení;

ii. zásadu partnerstva s rodičmi a zmocnenia rodičov. Partnerstvo predpokladá uznanie vlastných skúseností rodičov a ich znalosti svojich vlastných detí;

iii. použitie konceptu partnerstva na kooperáciu a interdisciplinárnu koordináciu medzi inštitúciami, s uvedením konkrétnej oblasti činnosti jednotlivých zložiek, opatrenia na spoločné využívanie zariadení a práca v sieti prekračujúcej hranice jednotlivých odborov;

iv. zabezpečenie, aby sa uplatňovanie komplexných služieb chápalo ako podpora a pomoc, ktoré zdôrazňuje iniciatívu rodiny, bez toho, aby viedlo k vytváraniu nadmernej závislosti. Preto by sa mali podporovať sily a zdroje rodín. To tiež znamená, že odborní pracovníci by mali pôsobiť ako podpora pre rodičov, spôsobmi, ktoré sú neodsudzujúce a nestigmatizujúce;

v. budovanie vlastnej sebadôvery rodičov, rozvoja ich schopností a potenciálu a motivovanie rodičov, aby sa informovali a vzdelávali;

vi. umožnenie deťom, aby vyjadrili svoje pocity a potreby, a to najmä veľmi malým deťom a deťom s poruchami komunikácie;

vii. dôležitosť poskytovania služieb a odbornú činnosť, kde je zaistené, že ťažiskom je:

- dôkladné zaškolenie príslušných pracovníkov;
- priebežné hodnotenie, vonkajšie aj vnútorné (sebahodnotenie);
- kontinuita činnosti;

- ponúkané opatrenia sa zakladajú na pochopení dieťaťa a rodín v ich kontexte;

viii. vývoj metód na identifikáciu rizikových faktorov týkajúcich sa neposkytnutia rodičovskej starostlivosti, ktoré sa majú šíriť medzi pracovníkov sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti, medzi tými, ktorí sa zaoberajú mladými ľuďmi, učiteľmi vychovávateľmi detí, aby sa školili v tom, ako identifikovať rodiny s problémami v tejto oblasti a ponúknuť podporu. Neustále by sa malo usilovať o lepšiu koordináciu medzi službami, ktoré pracujú na podpore rodiny.

ix. koordinované vykonávanie opatrení na odňatie detí od ich rodičov, keď je to nutné, pritom sa pracuje s pôvodnou rodinou (najmä v partnerstve s rodičmi), aby sa mohli pripraviť alebo lepšie pripraviť a prijať tento krok ako prostriedok na zabezpečenie najlepšieho záujmu dieťaťa. Cieľom všetkých týchto opatrení by malo byť vrátenie dieťaťa do rodinného prostredia, pokiaľ je to možné.

10. Prostredie školy a starostlivosti o deti

Mal by sa podporovať integrovaný prístup pre poskytovanie pomoci so školským vzdelávaním a podporu rodičov (najmä v prípade detí, ktorým chýbajú stabilné korene alebo trvalý domov – napríklad deti s rómskeho alebo kočovného prostredia, deti z rodín migrantov), starostlivosť o deti a školská integrácia, ako aj dialóg medzi týmito poskytovateľmi služieb a rodičmi by sa mala podporovať, s osobitným dôrazom na rodiny v ťažkých situáciách a rodín s osobitnými potrebami.

11. Kľúčové posolstvá pre rodičov a všetkých, ktorí majú zodpovednosť za deti a ich výchovu

Kľúčové posolstvá o pozitívnom rodičovstve by sa mali dostať ku všetkým rodičom a osobám, ktoré poskytujú starostlivosť a sú zapojené do každodennej výchovy dieťaťa (napr. opatrovatelia detí alebo zamestnanci školy). Tieto posolstvá by mali objasniť, ako treba dieťa rešpektovať ako osobu a ako by sa jeho účasť mala podporovať, a že rodičia majú práva, rovnako ako povinnosti. Kľúčové posolstvá by sa mali vypracovať na základe konzultácií so všetkými zúčastnenými stranami, najmä rodičmi, poskytovateľmi služieb a deťmi, a ďalej sledovať, aby sa zabezpečilo, že sú účinné a dodržiavajú sa.

12. Medzinárodná spolupráca

Mali by sa zaviesť opatrenia s cieľom zlepšiť medzinárodnú spoluprácu a výmenu osvedčených postupov vo vzťahu k rodičovstvu.

*Preklad/Translation:
Viliam Figusch*

*Informačné stredisko o Rade Európy/Information Centre on the Council of Europe
Univerzitná knižnica v Bratislave/University Library in Bratislava, 2011
www.radaeuropy.sk*

